

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – A de Larosière-csoport jelentése (saját kezdeményezésű vélemény)

(2009/C 318/11)

Előadó: NYBERG

2009. március 23-án az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján véleményt dolgoz ki a következő tárgyban:

„A de Larosière-csoport jelentése.”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Gazdasági és Monetáris Unió, gazdasági és szociális kohézió” szekció 2009. szeptember 11-én elfogadta véleményét. (Előadó: Lars NYBERG.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. szeptember 30-án és október 1-jén tartott, 456. plenáris ülésén (a szeptember 30-i ülésnapon) 152 szavazattal 37 ellenében, 15 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Összefoglalás és ajánlások

1.1 A pénzügyi és gazdasági válság olyan méreteket öltött, melyre békeidőben az 1930-as évek óta nem volt példa. Ez a vélemény azonban csak a pénzügyi válsággal és az arra irányuló lehetőségekkel foglalkozik, hogy miként akadályozható meg az ilyen események megismétlődése. Erre vonatkozott ugyanis az ún. de Larosière-csoport megbízatása, melynek jelentésével az EGSZB ebben a véleményében foglalkozik. Az itt tárgyalt kérdések fontossága jól érzékelhető többek között abban, hogy az Európai Bizottság több javaslatot is előterjesztett, például a hitelminősítő ügynökségekről, a pénzügyi tevékenység egyes formáiról és a pénzügyi felügyelet kérdéséről. Ez utóbbi volt a de Larosière-csoport vizsgálatainak fő témája.

1.2 A válság legfontosabb oka a túlzottan is bőséges likviditás volt, amely a de Larosière-csoport szerint részben az Egyesült Államok expanzionista monetáris politikájából és a világgazdasági egyenlőtlenségekből adódott, amely pedig legnyilvánvalóbban az USA–Kína viszonylatban mutatkozik meg. Az EGSZB szerint egy másik lehetséges magyarázat, hogy a jövedelmekre a munka helyett sokkal inkább a tőkéből tettek szert. Fokozódott a jövedelmek elosztásában jelentkező egyenlőtlenség. A legmódosabbak megnövekedett vagyona befektetési lehetőségeket keresett. Amikor a befektetési lehetőségek dologi vagyonelemekben kifejezve nem nőttek ugyanolyan mértékben, az értékpapírok árai felfelé kúsztak. A de Larosière-csoport jelentése alaposan bemutatja a „pénzügyi buborékot”, a jövőbeli politikai döntéshozatal azonban alaposabb elemzést követelne.

1.3 Az EGSZB alapvetően egyetért a csoport 31 ajánlásával, szeretné viszont kiszélesíteni a látómezőt, egy sor észrevétellel és kiegészítéssel élve.

1.3.1 A de Larosière-csoport azt javasolja, hogy kedvezőbb időszakokban támasszanak magasabb követelményeket a bankok saját tőkéjével szemben, kedvezőtlenebb időszakokban pedig alacsonyabbakat. Ez a javaslat annyiban merésznek bizonyulhat, hogy konjunktúrális ingadozások idején nehéz gazda-

sági előrejelzésekbe bocsátkozni. Spanyolország ugyanakkor jó példája annak, hogy a változó tőkekövetelményekre épülő rendszer működőképes. Az EGSZB szerint – főleg az időzítés szempontjából – a végrehajtás előtt végig kell gondolni egy ilyen intézkedést.

1.3.2 Az EGSZB mindenképpen szükségesnek tartja a nagyobb tőkekövetelményeket és a nagyobb átláthatóságot a mérlegen kívüli intézkedések esetében. Spanyolország alkalmazta a legszigorúbb követelményeket a mérlegen kívüli tételekkel szemben, és a spanyol bankokat érintette legkevésbé a válság.

1.3.3 A „mérlegen kívüli tételekkel” és a „célársaságokkal (SPV)” eddig sok visszaélés történt. A kockázatos vagyonelemeket eltávolították a bankok saját mérlegéből, hogy megkerüljék a tőkekövetelményeket és néha az adókat is. Az EGSZB ennek alapján szigorúbb szabályokat tart szükségesnek.

1.3.4 Az EGSZB szerint a jelentést követő munka egyik fő követelménye az kell, hogy legyen, hogy a bankoknak nyilvánvalóbban meg kell jeleníteniük a vagyonelemeikben rejlő kockázatot. A jelentéshez hasonlóan az EGSZB is úgy véli, hogy a bankoknak és a pénzügyintézeteknek mindig vállalniuk kell a kockázat egy részét, amikor kockázatos értékpapírokat értékesítenek tovább. A pénzügyi termékekkel járó kockázatoknak egyértelműen felismerhetőeknek kell lenniük. A pénzügyi piacba vetett bizalom helyreállításához nélkülözhetetlen a pénzügyi termékek átláthatósága. Ennek kapcsán az EGSZB ismét Spanyolországra szeretne utalni. A pénzügyi szektor nem vezethet be újabb eszközöket addig, amíg ezeket nem ellenőrízte valamilyen pénzügyi felügyeleti hatóság. Meg kell vitatni az ilyen felülvizsgálatok bevezetését. Ennek során el kell dönteni, hogy elegendő-e nemzeti felülvizsgálatokat bevezetni, vagy pedig közös, az egész EU-ra kiterjedő felügyeleti rendszerre van-e szükség. Ha végiggondoljuk, hogy hogyan folynak a határon átnyúló pénzügyi műveletek, sok szólni a közös rendszer mellett.

1.3.5 Amit „párhuzamos bankrendszernek” hívnak, az a hitelnyújtás különböző formáit jelenti, melyek nincsenek szabályozva. A finanszírozás ilyen új formái teljesen szabályozatlanul fejlődhetnek, még a céltartalékképzéssel szemben sem támasztottak követelményeket. Az EGSZB egyetért azzal, hogy ezen a területen is szabályozásra van szükség. A jelentés közös szabályokat, a különböző termékek meghatározását és szigorú ellenőrzést követel a befektetési alapok esetében is. Az EGSZB ezzel is egyetért.

1.3.6 Szükségszerű követelmény a bankok vezetésével és az ellenőrzéssel szemben támasztott követelmények növelése. Az EGSZB szerint a de Larosière-csoport által javasolt megoldások nem emelték ki eléggé a könyvvizsgálók szerepét. Jól működő audittal minden bizonnyal csökkenthető lett volna a kockázatos értékpapírok elterjedése. Fontos, hogy a vagyonelemek értékelésekor egy pénzügyi vezetősége támaszkodhasson az auditra. A Bazel II. átdolgozásakor figyelembe kell venni a könyvvizsgálók szerepét és a számviteli módszereket.

1.3.7 A jelentés hasznos ajánlásokat tartalmaz a prémium-rendszerekkel kapcsolatban, amelyeknek többéves időszakra kell kiterjedniük, a tényleges teljesítményt kell figyelembe venniük, és nem lehetnek már eleve garantáltak. Az EGSZB szerint a rövid távú gondolkodást hosszú távú szemlélettel kell felváltani, amelyben a prémiumokat nem a spekulációs ügyletek alapján számolják ki. Az EGSZB ebben a szellemben támogatja azt az elképzelést, hogy meg kellene adóztatni a pénzügyi tranzakciókat, s ennek eredményét fejlesztési segélyezési célokra lehetne fordítani. Ennek továbbá még azzal a követelménnyel kell kiegészülnie, hogy a prémiumok jogalapja nem lehet az általános trend, hanem az, ha sikerült egy annál kedvezőbbet elérni. Meg kell fontolni azt is, hogy felső határt szabunk a prémiumoknak, hogy eleve ne engedjünk teret annak a féktelen kockázatvállalási hajlandóságnak, amit ezek a bónuszjuttatások kiváltanak. A válságkezeléssel kapcsolatos ún. kilépési stratégia keretében ügyelni kell arra, hogy a pénzügyi intézetek visszatérítsék azokat a hatalmas összegeket, melyeket az államtól kaptak, és ne a nyereségük maximalizálására, illetve prémiumok kifizetésére használják fel ezeket.

1.4 A de Larosière-csoport tevékenységének fő témája a pénzügyi piacok felügyelete volt. Az ellenőrzés az EGSZB szerint is alapvető fontosságú, hogy ne ismétlődessen meg hasonló pénzügyi válság. A felügyelet ugyanakkor szabályokat feltételez. Ugyanilyen fontosak tehát a módosított és szigorított előírásokra tett javaslatok, melyek a jelentés első részében olvashatók.

1.4.1 A de Larosière-csoport szerint a pénzügyi rendszer felügyeletére átfogó szinten olyan európai hatóságot kell felállítani, amely pénzügyi kockázatokkal kapcsolatos felügyeleti feladatokat képes megfogalmazni. A javaslat értelmében ez az EKB/KBER (Központi Bankok Európai Rendszere) hatáskörébe kell, hogy tartozzon. A végrehajtást egy újonnan felállítandó tanácsra kell bízni. Elméletileg ésszerű, hogy ez a tanács igazgatásilag az EKB-hoz tartozzon, a felügyelet vezetését formailag azonban a KBER alá kell rendelni. A felügyeletnek mindenképpen valamennyi tagállam pénzügyi rendszerére ki kell

terjednie, és az új tanács/vezető szerv vezetőségét is az KBER-nek kell kiválasztania.

1.4.2 A jelentés javasolja, hogy mikroszinten két lépésben hozzanak létre egy új felügyeleti rendszert, melynek saját szervei lennének a bankok, befektetési alapok, illetve az értékpapírpiacon felügyeletére. A második lépésben közös alapszabályokat kell kialakítani a felügyelethez, és fel kell számolni a nemzeti végrehajtásban meglévő különbségeket. Ebben a szakaszban harmonizálni kell a szankcionálási lehetőségeket is. Az EGSZB nem látja okát, hogy miért kellene mindezzel várni, így üdvözlöi, hogy az Európai Bizottság közleményében javasolja a mikroszintre vonatkozó felügyelet teljes rendszerének azonnali előkészítését.

1.4.3 Az EGSZB szerint a határokon átnyúló üzleti tevékenységet végző bankok felügyeletére szolgáló és nemzeti felügyeleti hatóságokkal működő felügyeleti testületek nehezen irányíthatók, ha egyszersmind nem kerül sor a szükséges harmonizációra. Ennek hiányában ugyanis – a nemzeti felügyeleti szervekre vonatkozó eltérő szabályok miatt – a gyakorlatban a három szervnek kellene részben átvállalnia a felügyeletet.

1.4.4 Nem szabad, hogy csak bankárok üljenek ezeknek az új szervezeteknek a vezetőtestületeiben. Szakszervezeteknek, a banki szolgáltatások felhasználóinak és a civil társadalom képviselőjének az EGSZB-nek is helyet kellene kapnia ezekben a testületekben.

1.5 A jelentés szerint globális szinten a Bazel II. megerősítésére, nemzetközi számviteli szabványokra, a hitelminősítő ügynökségek és a derivatívák piacának globális szabályozására, a pénzügyi szektorban új vezetési struktúrára és az IMF szerepének megerősítésére van szükség. A cél annak a lehetőségnek a kizárása, hogy a pénzügyi szektor csekély szabályozottsága pénzügyi vállalatokat vonzzon. A csoport számos javaslatát átvették már a G20-ak londoni csúcstalálkozóján. Az 1999-ben a világméretű pénzügyi stabilitás előmozdítására alapított Financial Stability Forum „Financial Stability Board” néven alakult újjá. Az EGSZB reméli, hogy ez a szervezet nagyobb betekintést enged tevékenységébe, és elegendő forrással, ismerettel és felhatalmazással rendelkezik majd. Az EGSZB azt a javaslatot is üdvözlöi, hogy több forrással lássák el az IMF-et, ugyanakkor fenntartásai vannak az IMF azon követeléseivel kapcsolatban, melyek megkérdőjelezik az európai szociális modell fontos szempontjait. Végző soron ezért is fontos, hogy az EU egységesen lépjen fel az IMF-ben.

1.5.1 A pénzügyi piacokról folyó vitában manapság használatos a „stresszteszt” kifejezés, amely annak modellezését jelenti, hogy egy adott ország bankrendszere hogyan kezel egy esetleges pénzügyi válsághelyzetet. A jelenlegi pénzügyi válság tükrében könnyen belátható, hogy milyen fontosak lehetnek az ilyen tesztek. Lényeges persze az a kérdés, hogy az eredményeket mennyiben hozzák nyilvánosságra. Ha az IMF elvégez egy ilyen tesztet, és azt állapítja meg, hogy egy adott ország bankrendszere nincs eléggé felkészülve a válság kezelésére, akkor pont ezáltal válhat valósággá a válság.

2. Bevezetés

2.1 Pénzügyi és gazdasági válság békeidőben még sosem öltött ilyen méreteket. A 30-as évek recessziójának idején a világgazdaság még nem volt annyira összefonódva, mint ma. A válság akkor elsősorban az Egyesült Államokat és Európát érintette. A jelenlegi válság viszont az egész világra kiterjed.

2.2 A kezdetben pénzügyi válságként induló folyamat gazdasági válsággá nőtte ki magát, recessziót okozva a világ számos pontján. A folyamat következménye valószínűleg szociális válság és jelentős munkanélküliség lesz. A válság végső mérete azoktól a politikai intézkedésektől függ, amelyeket a válság leküzdésére hoznak. Ezzel párhuzamosan politikai válság is kialakult, melyben kormányok bukhatnak meg.

2.3 Ez a vélemény azonban kizárólag a pénzügyi válsággal, illetve olyan lehetséges intézkedésekkel foglalkozik, amelyekkel a jövőben megakadályozható egy újbbi válság kialakulása. A válság teljes spektrumának szempontjából korlátozott a vélemény tárgya. Nem a gazdasági válságról van szó. Nem is azokról az intézkedésekről, melyeket a jelenlegi pénzügyi válság leküzdésére hoztak (amilyen például a közpénzek injekciója a pénzügyi ágazatba). Kizárólag a jövőről van szó, pontosabban a pénzügyi szektor felügyeletéről.

2.4 Éppen erről szólt ugyanis annak a de Larosière-csoportnak a megbízatása, melynek jelentését az EGSZB ebben a véleményben tárgyalja. A de Larosière-csoport kibővítette megbízatását. Erre azért volt szükség, hogy teljes képet lehessen adni a konstruktívabb javaslatok előterjesztéséről.

2.5 A mai válság eredete a pénzügyi szektorban keresendő. A válság már a de Larosière-csoport jelentésének nyilvánosságra hozatala előtt olyan komoly méreteket öltött, hogy az Európai Bizottság máris több javaslatot is előterjesztett jogszabályok módosítására. A minden bizonnyal legfontosabb javaslat a hitelminősítő ügynökségekre vonatkozik. Irányelvjavaslatot dolgoztak ki a pénzügyi tevékenység egyes formáiról. Egy május 27-i közlemény kitér a de Larosière-jelentésnek arra a részére, amely a pénzügyi szektor felügyeletéről szól. A közleményhez tartozó munkadokumentum 1. számú melléklete értelmében csak öt különbség van a közlemény és a de Larosière-jelentés között. Ezekre az EGSZB a 6.2.4., 6.3.1. és 6.3.5. pontokban tér ki. A jövőbeli konkrét jogszabályjavaslatokkal kapcsolatban az EGSZB külön foglalkozhat majd állást. Még ha az Európai Bizottság közleményében nem is tér ki a de Larosière-jelentés többi részére, az EGSZB szerint ezek nagyon fontosak a pénzügyi szektor jövője szempontjából.

2.6 A de Larosière-jelentést bankárok írták bankároknak, és azok, akikhez a javaslatok szólnak, alapvetően az Európai Bizottságnál dolgozó banki szakemberek és tagállami pénzügyminiszterek. Az EGSZB támogatásáról szeretné biztosítani a jelentésben megfogalmazott 31 ajánlást, úgy véli viszont, hogy szélesebb körű vizsgálat szükséges. A pénzügyi válság tulajdonképpeni előidézői most nem vállalhatnak egyedül felelősséget a mostani problémák megoldásáért. A pénzügyi

piacokon nyújtott szolgáltatások fogyasztói olyan magánszemélyek és vállalatok, amelyek befektetik megtakarításaikat, és beruházási hiteleket vesznek fel. A pénzügyi piac feladata az ilyen fogyasztók – azaz a civil társadalom – minél jobb kiszolgálása. A javaslat általános támogatásán túl az EGSZB ezért néhány megjegyzéssel is élni kíván, és egy sor kiegészítést javasol.

3. A pénzügyi válság okai

3.1 A pénzügyi szektorban felhalmozott likviditási többlet nem készítette beavatkozásra a központi bankokat. Az árak alakulására figyeltek, amely azonban nem adott okot a kamatemelésekre. Az olcsó likvid eszközök az értékpapírok árainak növekedéséhez vezettek. Kétségtelen, hogy a bőségesen rendelkezésre álló likviditás állt a válság kitörésének hátterében, mint ahogy az is egyértelmű, hogy ez aztán a válság következtében túl alacsony szintre csökkent. Az azonban nehezen meghatározható, hogy normál körülmények között hol van a helyes középút a likviditás és a pénzmennyiség szempontjából. Az EGSZB arra a dilemmára is utal, hogy az inflációt és a pénzmennyiséget egyszerre alkalmazzák a monetáris politika mutatóiként. Túl nagy pénzmennyiségnél a központi banknak növelnie kellene a kamatlábat. Ha ezzel párhuzamosan alacsony az infláció, akkor éppen ellenkezőleg, kamatsökkentésre van szükség. Amennyiben a pénzmennyiséghez igazodunk, akkor az EGSZB szerint még egy ilyen bonyolult helyzetben is gondolni kellene a reálgazdaságra gyakorolt lehetséges hatásokra.

3.2 Az a politikai döntés, hogy a vásárló hitelképességétől függetlenül támogatják az ingatlan tulajdonlást, az olcsó hitelköltségek, valamint a pénzintézetek által kínált új értékpapírcsomagok rejtett kockázatú hiteleket (subprime hiteleket) eredményeztek. Az ilyen értékpapírok világszinten elterjedtek a pénzügyi piacokon, mivel az Egyesült Államokban a háztartások megtakarítási kvótája 2005–2006 során negatív volt. 2008 júliusában az EGSZB a következőképp kommentálta mindezt⁽¹⁾: „Az Egyesült Államokban a másodlagos (subprime) jelzálogpiac nemrégiben bekövetkezett válsága megmutatta, hogy az ingatlanárak volatilitása – az adott jelzálogosított ingatlan valódi értékével aránytalan – hitelfelvevői részletfizetések elmaradásával kapcsolatos kockázatfelmérés felületességével párosulva olyan pénzügyi krízishez vezethet, amely komolyan képes destabilizálni a teljes rendszert. Ezért az EU minden intézkedése során figyelembe kellene venni ezt a tapasztalatot [...]”

3.3 Ezzel párhuzamosan egyes országok (elsősorban Kína) a kereskedelmi egyenlőtlenségek miatt óriási kereskedelmi többletet tudtak felhalmozni, amelyet amerikai államkötvényekbe fektettek. Új komplex értékpapírcsomagok (bennük subprime papírok is) magas hozamot hoztak, és az egész pénzügyi piac egyre nagyobb nyereségekre törekedett. A növekvő értékpapír-állomány tovább élénkítette a hitelkihelyezést, és egyre nagyobb forgalmat generált a pénzügyi piacon, de ezt a forgalmat tulajdonképpen fedezetlen értékpapírok serkentették. Az új komplex értékpapírok lényegét ugyanakkor a kockázatmegosztásban látták. A pénzügyi piac növekvő forgalma látszólag egyre nagyobb nyereségeket hozott.

⁽¹⁾ HL C 27., 2009.2.3., 18. o.

3.4 A kockázatos jelzőhiteleket, amelyek a bankrendszeren belül már alig voltak értékesíthetők, új értékpapírokba „csomagolták” (értékpapírosítás), és így lehetett őket továbbadni. Ami végül leállította ezt a gyakorlatot, és a válsághoz vezetett, az a 2008-ban az Egyesült Államokban bekövetkezett recesszió és az ezzel járó növekvő munkanélküliség volt. Számos ingatlan tulajdonos nem tudta tovább fizetni törlesztőrészleteit. A bankok kénytelenek voltak leértékelni és eladni vagyonelemeiket, melyek értéke tovább csökkent, a hanyatlás pedig felgyorsult. A bizalom megrendült.

3.5 A de Larosière-jelentés számos olyan szempontra utal, amely mindezt lehetővé tette:

- A bankrendszer nemzetközi szabályozására a Bázel I. szabályozás révén került sor. Ez a gyakorlatban elősegítette a kockázatok kivételét a mérlegből. Ezt a Bázel II. szabályozás részben megszüntette.
- A kereskedésben OTC-papírokként (azaz a másodlagos értékpapírpiacra) részt vevő új komplex értékpapírok piacának robbanásszerű növekedése miatt észrevétlenül maradtak a veszélyek.
- A pénzügyi intézetek tevékenységének szabályozása a hitelminősítő ügynökségek kockázatértékelésén alapul.
- A hitelminősítő ügynökségek állampapírokkal egyenértékű besorolást adtak olyan termékeknek, amelyek gyakorlatilag értéktelennek bizonyultak. Ezeket az ügynökségeket azok a pénzügyi intézetek finanszírozzák, melyek papírjaikat az előbbiek osztályozzák!
- A pénzügyi intézetek vezetőségei és felügyelő bizottságai átsiklottak a felett a kockázat felett, amelyet az új komplex pénzügyi termékek rejtettek magukban.
- A nem kielégítő szabályozások és a hiányos, koordinálatlan felügyelet a különböző pénzügyi központok közötti kemény konkurenciával párosult.

3.6 A de Larosière-jelentés burkolt kritikát gyakorol a központi bankokkal szemben, amelyek nem tettek semmit az erősen növekvő likviditás ellen.

3.7 Az EGSZB azonban még tovább kíván menni elemzésében. A növekvő likviditás részben a világgazdaság egyensúlyzavaraival volt összefüggésben. Különösen az USA–Kína viszonylatban mutatkozik ez meg egyértelműen: Kínára kereskedelmi többlet és 30–40 %-os, betegségre és a nyugdíjas évekre tartalékolt megtakarítási ráta jellemző, az Egyesült Államokra ugyanakkor kereskedelmi deficit és alig fellelhető megtakarí-

tások. Egy másik lehetséges, a de Larosière-jelentésben nem említett magyarázat, hogy a jövedelem forrása a munkától a tőke irányába tolodott el. A jövedelem elosztása egyre egyenlőtlenebbé vált. Nemcsak az ILO, hanem az OECD is utalt arra, hogy meg kell törni ezt a tendenciát.

3.8 A legmódosabbak növekvő vagyonát be kellett fektetni. Mivel a dologi befektetési lehetőségek értéke nem növekedett ugyanilyen mértékben, ez felfelé hajtotta az értékpapírárat. A jelenlegi probléma fenti említett okai nem oldhatók meg a pénzügyi piac újbóli szabályozásával, sokkal inkább politikai döntésekre van szükség. A de Larosière-jelentés alaposan bemutatja a „pénzügyi buborékot”, a jövőbeli politikai döntéseknek azonban mélyrehatóbb elemzésen kellene alapulniuk.

3.9 Végső soron az ismertetett pénzügyi környezet kedvezett a spekulatív ügyletek szaporodásának, amelyeknek gyakorlatilag semmi közük nem volt a reálgazdasági helyzet alakulásához, és ellensúlyként nem álltak rendelkezésre olyan nemzetközi fiskális és monetáris politikai eszközök, amelyek megfékezhetnék volna a terjedésüket. Ezzel kapcsolatban a pénzügyi fórumok és a nemzetközi szervek nem hallgattak a számos szociális mozgalomra, melyek rendszeresen kérték szabályozási intézkedések, többek között a Tobin-adó elfogadását.

4. Politika és szabályozás

4.1 A jelentés szerint a válság okai a piaci félresiklások, a világméretű egyensúlyzavarok, a rossz szabályozás és a nem elegendő felügyelet. Ezeknek a problémáknak nem mindegyike oldható meg szabályozással, a jó szabályozás viszont előfeltétel. A jelentés szerint valamennyi problémával foglalkozni kell. Kérdéses ugyanakkor, hogy mennyiben elegendő a javasolt szabályozás. Attól is tartanak, hogy a túlszabályozás visszavetheti a pénzügyi innovációkat. Az EGSZB ugyanakkor arra utal, hogy éppen a subprime kölcsönök és az ún. értékpapírosítás jelentik ezeket a pénzügyi innovációkat. Ezek némelyikének helytelen használata az oka a jelenlegi pénzügyi problémának. Esetenként a szabályozás a pénzügyi innovációhoz is hozzájárulhat, erre példa a SEPA (egységes eurofizetési térség).

4.2 A jelentés azt javasolja, hogy jobban hangolják össze egymással a központi bankok és a pénzügyi piac szabályozásáért felelős politikai szervek működését. A pénzügyi piac hatékonyabb felügyelete során a központi bankoknak nagyobb figyelmet kell szentelniük a makrogazdasági megfontolásoknak. Ez, illetve az, hogy az IMF is erőteljesebben vegye ki a részét a felügyeletből, az EGSZB szerint szükségszerű javaslat.

4.3 A jelentésben az is szerepel, hogy a pénzügyi szektor politikai szabályozásának és önszabályozásának ki kell egészítenie egymást. Mivel a belső kontroll csődöt mondott, felügyelni kell az önszabályozást. Ezáltal tulajdonképpen elmosódik a politikai szabályozás és az önszabályozás közötti határ.

4.4 A gyakorlatban sincs határ. A Bázel I. és Bázel II. szabályozás révén a gyakorlatban a bankok maguk fektetik le a pénzügyi szektorra vonatkozó szabályokat. Az, hogy a bankok vagy egyéb pénzügyesek betartják-e ezeket a szabályokat, vagy önmaguktól függ, vagy – amennyiben ezeket a szabályokat jogszabályok formájában fogalmazták meg – az államtól. (A Bázel II. az EU-ban 2008. január 1-jén, az Egyesült Államokban 2010. április 1-jén lép hatályba.) A jelentés nem igazán foglalkozik a pénzpiacnak ezekkel a szervezeti vagy demokratikus hiányosságaival, melyek az önszabályozásból adódnak. A globalizálódott piac fényében központi téma kellene, hogy legyen az a kérdés, hogy a politikai szervek rendelkeznek-e elegendő befolyással.

5. A de Larosière-csoport ajánlásai

5.1 A bankok saját tőkével való ellátottságával szemben támasztott követelmények fokozatos növelése. Mivel a bankválságban jelenleg hitelhiány uralkodik, az ilyen követelmények növelésére később kell sort keríteni. Az EGSZB szerint mindenképpen szükség van erre, hogy a jövőben elkerüljük, hogy az államnak tőkével kelljen kisegítenie a likviditási problémákkal küzdő bankokat. Az EGSZB egyetért azzal, hogy az EU-nak meg kell határoznia a saját tőkével való ellátottsággal szemben támasztott követelményeket.

5.2 Különböző sajáttőkeösszeg a konjunkturális helyzet függvényében. A jelentés értelmében a központi bankoknak nemcsak az inflációra kell figyelniük, hanem a pénz- és hitelpiac általános alakulására is. A hitelállomány túl nagy növekedésénél éppen ezért késznek kell lenniük a monetáris politika szigorítására. Ehhez „kedvező időszakokban” magasabb követelményeket javasolnak a bankok saját tőkéjével szemben, „kedvezőtlenebb időszakokban” pedig alacsonyabbakat. Ez a javaslat annyiban merésznek bizonyulhat, hogy nehéz gazdasági előrejelzésekbe bocsátkozni. Amennyiben egy „kedvező időszak” és a hitelek elterjedése után megnövelik a követelményeket, az éppen kedvezőtlenül hathat a gazdasági fellendülésre, amikor a kedvező időszak véget ér. Spanyolország ugyanakkor jó példája annak, hogy a változó tőkekövetelésekre épülő rendszer működőképes. Az EGSZB szerint – főleg az időzítés szempontjából – a végrehajtás előtt meg kell fontolni egy ilyen intézkedést.

5.3 A saját tőkével való ellátottsággal és a nagyobb átláthatósággal szemben támasztott követelmények formájában szigorúbb szabályok bevezetése a mérlegen kívüli tételekre. Spanyolország alkalmazta a legszigorúbb követelményeket a mérlegen kívüli tételekkel szemben, és a spanyol bankokat érintette legkevésbé a válság.

5.3.1 Amikor a bankok mérlegen kívüli konstrukciókhoz fordulnak, akkor ez gyakran a pénzügyi piac egyik innovációjával, a „célárságokkal” párosul. Ezek célja, hogy a kockázatos vagyonelemeket eltávolítsák a bank saját mérlegéből, hogy ne tegyék ki veszélynek magát a bankot. Az adófizetés megkerülése

lehet egy másik ok. Az ezzel elkövetett visszaélések miatt az EGSZB szigorúbb szabályokat tart szükségesnek mind a mérlegen kívüli tételek rendszerével, mind pedig a célárságokkal kapcsolatban. Fontos, hogy a szabályozás megakadályozza, hogy ilyen módszerekkel leplezni lehessen az üzleti tevékenység egy részét.

5.4 A bankok vagyonelemeiben rejlő kockázatnak felismerhetőbbnek kell lennie. Az EGSZB szerint ez kell hogy legyen az egyik fő követelés, miután az Európai Bizottság a jelentéshez kötődő további munkája során remélhetőleg elérte, hogy a bankok vagyonelemei valóban átláthatóak legyenek.

5.4.1 A jelentés kitér az értékpapírosításra, a derivatívák piacaira, a befektetési alapokra és a párhuzamos bankrendszerre. Az EGSZB olyan teljes körű megoldásra törekszik, amely a különböző javaslatoknál nem hagy maga után nyitott kérdéseket a kockázatos értékpapírokat illetően. A párhuzamos bankrendszer alatt a hitelnyújtás olyan különböző formái értendők, melyek nincsenek szabályozva. A jelentés azt javasolja, hogy a Bázel II.-t terjesszék ki erre, valamint a fedezeti alapokra, a befektetési bankokra stb. Ez tulajdonképpen magától értetődő kellene, hogy legyen, és minél előbb döntést kellene hozni róla. A finanszírozás ilyen új formái a tulajdonképpeni bankrendszeren kívül, teljesen szabályozatlanul fejlődhetnek, és még a céltartalékképzéssel szemben sem támasztottak követelményeket. A jelentés a befektetési alapok esetében is közös szabályokat, a különböző termékek meghatározását és szigorúbb ellenőrzést javasol. Ez szintén csak helyeselhető. A cél, hogy a bankok és pénzügyesek vállalják a kockázat egy részét, amikor kockázatos aktívákat értékesítenek tovább.

5.5 Az Európai Bizottság május 13-án „Alternative Investment Fund Managers/Alternatív befektetési alap-kezelők” címmel javaslatot terjesztett elő, amely ezen új eszközök közül többet is érint. Az EGSZB egy későbbi időpontban fogja megvizsgálni ezt az irányelvjavaslatot. A befektetési alapokról szóló zöld könyvvel 2006-ban azonban már foglalkozott egy véleményében ⁽¹⁾.

5.6 A számviteli előírásokra tekintettel javasoljuk, hogy a Nemzetközi Számviteli Standard Testület (IASB) többek között az új összetett eszközökhöz vezessen be szabályokat. A „mark to market” (a piaci értéken alapuló árazás) számviteli módszer még jelentősen tovább rontotta a válsághelyzetet. A papírok értékének összeomlása idején napi értéken könyvelték el ezeket. A nehéz helyzetben a papírok értékét még tovább, tényleges értékük alá szorították le. Az alternatív módszer, vagyis a termékeknek a vételár alapján történő értékelése egy ilyen helyzetben szintén nem működhet. Az EGSZB véleménye szerint itt ténylegesen adott a mozgástér az innovációhoz.

⁽¹⁾ HL C 110., 2006.5.9., 19. o.

5.7 El lehet gondolkodni azon, hogy mi az értelme kockázatot rejtő vagyoni értékek bankrendszeren belül történő továbbadásának. Talán az eszközök kiigazítására van szükség. Bankárok gyakran említik az innováció fontosságát a pénzügyben. Esetleg túl messze mentek ezek az újítások? Az EGSZB felkéri az Európai Bizottságot, hogy mérje fel a meglévő eszközöket, vizsgálja meg, mennyire hasznosak, és milyen kockázatokat rejtnek, továbbá hogy tegyen javaslatokat a többi eszköz esetleges átvilágítására vagy meghatározására. Ezt a felelősséget nem hagyhatjuk egyedül a bankrendszerre. Az Európai Bizottságnak ki kell dolgoznia az európai parlamenti és tanácsi határozat alapját. A pénzügyi termékeket nem kell feleslegesen bonyolulttá tenni. A bennük rejlő kockázatnak nyilvánvalónak kell lennie. A pénzügyi termékek átláthatósága talán a legfontosabb tényező a pénzügyi piacba vetett bizalom helyreállításában.

5.7.1 Ennek kapcsán az EGSZB ismét Spanyolországra szeretne utalni. A pénzügyi szektor nem vezethet be újabb eszközöket addig, amíg ezeket nem ellenőrizte valamilyen pénzügyi felügyeleti hatóság. Az Európai Bizottságnak felülvizsgálata során arra kell figyelnie, hogy milyen különbségek vannak a Spanyolországban és a többi uniós országban alkalmazott eszközök között. Ugyanakkor meg kell vitatni az ilyen ellenőrzések általános bevezetését, ennek során pedig arról is dönteni kell, hogy a nemzeti ellenőrzések elegendőek-e, vagy szükség van-e közös ellenőrzési rendszerre is. Ha végiggondoljuk, hogy hogyan folynak a határokon átnyúló pénzügyi műveletek, sok szólni a közös rendszer mellett.

5.8 Az EGSZB üdvözli a jelentésnek a bankok kockázatkezelésére vonatkozó javaslatát, amely szerint az arra illetékes hatóságnak függetlennek kell lennie, az ügyben eljáró alkalmazottnak pedig magas pozíciót kell betöltenie, valamint hogy nem kellene túlságosan a külső kockázatelemzésre (hitelminősítő ügynökségek) hagyatkozni. Természetesen támogatható az a javaslat, hogy az egyes pénzügyi intézetek válságkezelési eljárást dolgozzanak ki. A döntő kérdés az, hogy az ajánlások ebből a szempontból többek lehetnek-e egyszerű ajánlásoknál. Mennyire lehet szabályozással beavatkozni egy pénzügyi vállalat belső szervezetébe? Minden bizonnyal nem lehet tovább jutni ezen a területen annál, mint hogy felügyeleti szervek figyelik meg a szervezetet, és közzétehetik bírálatukat.

5.9 Amikor a válság égetővé vált, számos tagállam megerősítette az EU-nak azt a követelését, hogy a bankok nyújtsanak védelmet a betétekre vonatkozóan. A jelentés most javasolja, hogy harmonizálják a szabályozást, hogy valamennyi banki ügyfél hasonló és megfelelően magas védelemben részesüljön. A más országokban található bankfiókok problémája megoldásra vár, milyen eszközökkel kell azonban fedezni ezeket a garanciákat? Az EGSZB egyetért ezzel, és felszólítja az Európai Bizottságot, hogy minél gyorsabban terjesszen elő javaslatokat új uniós rendelkezésekre a banki garanciákra vonatkozóan.

5.10 *Nagyobb követelmények a bankvezetéssel szemben és ellenőrzés. A történések láttán ezeket a követeléseket nem lehet kikerülni. A*

pénzügyintézetekben is volt valamikor egy etikai kódex; egyes esetekben azonban nem lehetett érezni, hogy hatással lett volna a valós cselekvésekre. Az egyes emberek illetékességére vonatkozóan azonban nehéz konkrét javaslatokat megfogalmazni. Az új szabályozás és bizonyos eszközöknek a piacról történő kivonása minden bizonnyal megkönnyítené a bankvezetés munkáját. A kockázatok elrejtésére szolgáló eszközök megnehezítik a bankvezetés munkáját. Ezen túlmenően az EGSZB szerint a de Larosière-csoport által javasolt megoldásokban nem emelték ki eléggé a könyvvizsgálók szerepét. Jól működő átvizsgálással minden bizonnyal csökkenthető lett volna a kockázatos értékpapírok elterjedése. Fontos, hogy a vagyonelemek értékelésekor egy pénzügyintézet vezetősége támaszkodhasson a belső revízióra. A Bazel II. átdolgozásakor figyelembe kell venni a könyvvizsgálók szerepét és a számviteli módszereket. Igen kedvező lenne ezenkívül, ha ad hoc bizottságok létrehozásával egyes érdekelteket (stakeholders) is bevonnának a pénzügyintézetek politikáinak és eszközeinek értékelésébe.

5.10.1 A rövidlejáratú, kockázatos tőkebefektetések után prémiumként kifizetett juttatások lényeges okai a banki menedzserek viselkedésének. A jelentés megfelelő ajánlásokat tesz a juttatások kifizetésére vonatkozóan, amelyeknek többéves időszakra kell kiterjedniük, a tényleges teljesítményt kell figyelembe venniük, és nem lehetnek már eleve garantáltak. Az EGSZB szerint a rövid távú gondolkodást hosszú távú szemlélettel kell felváltani, amelyben a prémiumokat nem a spekulációs ügyletek alapján számolják ki. Az EGSZB ebben a szellemben támogatja azt az elképzelést, hogy meg kellene adóztatni a pénzügyi tranzakciókat, s ennek eredményét fejlesztési segélyezési célokra lehetne fordítani. Ennek továbbá még azzal a követelménnyel kell kiegészülnie, hogy a prémiumok jogalapja nem lehet az általános trend, hanem az, ha sikerült egy annál kedvezőbbet elérni. Meg kell fontolni azt is, hogy felső határt szabunk a prémiumoknak, hogy eleve ne engedjünk teret annak a féktelen kockázatvállalási hajlandóságnak, amit ezek a bónuszjuttatások kiváltanak.

5.11 A hitelminősítő ügynökségek tekintetében a jelentés javasolja, hogy az európai értékpapír-piaci szabályozók bizottságát (CESR) hatalmazzák fel a felügyeleti szervek tevékenységének engedélyezésére. Az Európai Bizottság már előterjesztett egy javaslatot a hitelminősítő intézményekről szóló rendeletről. Az EGSZB véleményében⁽¹⁾ kedvezően fogadta az Európai Bizottságnak ezt a javaslatát. A jelentés szerint ezen ügynökségek finanszírozása megvizsgálásra szorul. Az EGSZB szerint már most egyértelműen kijelenthető, hogy nem azoknak kell állnia a finanszírozást, akiknek a hiteleszközeit értékeli.

6. Felügyelet

6.1 A de Larosière-csoport tevékenységének fő témája a pénzügyi felügyelet volt. Az ellenőrzés az EGSZB szerint is alapvető fontosságú, hogy ne ismétlődjön meg hasonló pénzügyi válság. A felügyelet ugyanakkor szabályokat feltételez. Ugyanilyen fontosak tehát a módosított és szigorított előírásokra tett javaslatok, melyek a jelentés első részében olvashatók.

⁽¹⁾ HL C 277, 2009.11.17. ECO/243 Hitelminősítő intézetek, előadó: Peter MORGAN.

6.2 A makroszintre vonatkozó felügyelet európai rendszere

6.2.1 A jelentés bírálja, hogy a jelenlegi felügyelet csupán egyes pénzügyi intézetekre összpontosít. Sokkal inkább arra lenne szükség, hogy a felügyeletet az egész pénzügyi rendszerre kiterjesszék. Ezt a feladatot az EKB-re/a KBER-re (a Központi Bankok Európai Rendszerére) kellene átruházni. Amennyiben a felügyeletnek túl kell lépnie az országhatárokat (más országba telepített leányvállalattal rendelkező pénzügyi intézetek esetében), biztosítani kell egy kötelező érvényű választottbírói mechanizmus létrehozásának lehetőségét.

6.2.2 A de Larosière-csoport megállapítja annak szükségességét, hogy hivatalosan megbízzanak egy olyan európai szervet a pénzügyi rendszer makroszintű felügyeletével, amely képes figyelmeztetni a pénzügyi rendszer kockázataira. Az EKB/ a KBER keretében egy saját, független tanácsot vagy felügyeleti szervet (Európai Rendszerkockázati Testület, ESRB) kellene ezzel a feladattal megbízni. A központi bankok mellett annak a három szervnek kell képviselést biztosítani ebben, amelyeket a mikroszint felügyeletére javasolnak. Az EGSZB megállapítja, hogy a makroszint felügyeletéhez szükséges ismeretek tematikus formában jelenleg nem léteznek. Az említett tanács támogatása érdekében először fel kell építeni egy ilyen tudásalapot.

6.2.3 Az EGSZB üdvözlözi az ECOFIN és az Európai Tanács által a május 27-i európai bizottsági közlemény javaslatához tervezett kiegészítéseket, abban az értelemben, hogy az EKB Általános Tanácsa képviseltetve legyen az ESRB-ben, és hogy a nemzeti felügyeleti hatóságok megfigyelő státusszal rendelkezzenek, hogy valamennyi országnak legyen szavazata, valamint hogy az ECOFIN-ról esetleg ajánlásokat fogalmazzanak meg. Az Európai Tanács arra is tett javaslatot, hogy az ESRB elnökét az EKB Általános Tanácsa válassza meg. Az EGSZB ezt megfelelőnek tartja, mivel mind a 27 tagállam képviselve van ebben a szervben. Az Európai Tanács azt ajánlja, hogy az új európai felügyeleti hatóságoknak legyenek felügyeleti hatásköreik a hitelminősítő ügynökségek tekintetében is. Az EGSZB támogatja ezt a javaslatot, amely a hitelminősítő ügynökségekről szóló irányelvjavaslat megtárgyalása keretében folytatott párbeszédéből fejlődött ki, azt javasolja viszont, hogy csupán a három szerv egyike kapja meg ezeket a hatásköröket.

6.3 A mikroszintre vonatkozó felügyelet európai rendszere

6.3.1 A mindennapos felügyelet érdekében a jelenlegi három bizottságot kell a bankok, biztosítóintézetek, valamint papírpiacok felügyeletére kiépíteni, és hatósággá átalakítani. E három terület szabályozása között olyan különbségek vannak, hogy egy hatósággá történő alakításuk jelenleg nem képezi vita tárgyát.

6.3.2 A javaslatok alapján ezeken az új hatóságokon belül csak a pénzügyi szektornak kell képviselést biztosítani. Ahogy ez a korábbiakban már kiderült, az EGSZB szerint a pénzügyi

nem csupán azok ügye, akik közvetlenül a pénzügyi tevékenységekben közreműködnek. A munkavállalói szervezetek részvétele mellett alapos indokok szólnak. Ezen kívül fontos érvek szólnak amellett, hogy a banki, biztosítási és az értékpapír-ágazat által kínált szolgáltatásokat igénybe vevő ügyfelek is helyet kapjanak a hatóságokban. Érdemes itt összehasonlítani végezni az USA-ban az Obama-kormányzat által javasolt intézkedésekkel. Ott a banki ügyfelek részére külön szervezet hoznak létre, amely nyomon követi a pénzügyi tevékenységeket. A civil társadalom képviselőjeként természetesen az EGSZB-t is fel kellene kérni az együttműködésre.

6.3.3 Javasoljuk, hogy többek között a hatályban lévő uniós jogszabályoknak az egyes tagállamokban való alkalmazása közötti különbségek megvizsgálása ezen új hatóságok feladatkörébe tartozzon. Az EGSZB szerint ésszerű lenne, ha az Európai Bizottság a jogszabályok kiigazítását javasolná e különbségek kiküszöbölése érdekében.

6.3.4 A jelentés kompetens felügyeleti szerveket követel az egyes tagállamokban, amelyek visszatartó erejű szankciókat is bevezethetnek. Az EGSZB ezzel egyetért; és nagyon fontosnak tartja, hogy ezek a hatóságok bankoktól és pénzügyi intézetektől függetlenül működjenek. Felkéri az Európai Bizottságot, hogy javasoljon erre közösségi jogszabályokat.

6.3.5 A de Larosière-csoport szeretné, ha a nemzeti felügyeleti hatóságok lennének felelősek a mindennapi felügyeletért, míg a három új hatóság szabványokat dolgozna ki és koordinálná a munkát. Ellenőrizni kell, hogy a nemzeti felügyeleti hatóságok valóban függetlenek-e. A határokon átnyúló tevékenységi körrel rendelkező pénzügyi intézetek esetében az érdekelt nemzeti felügyeleti hatóság testületeit kell bevetni. Az eddigi tapasztalatokat tekintve a nemzeti felügyeleti hatóságokat kötelezni kellene az információcserére.

6.3.6 A jelentés egy új rendszer két lépésben történő létrehozására tesz javaslatot a mikroszinten. A második lépésben közös alapszabályokat kell kialakítani a felügyelethez, és fel kell számolni a nemzeti végrehajtásban meglévő különbségeket. Ebben a szakaszban harmonizálni kell a szankcionálási lehetőségeket is. Az EGSZB nem látja okát, hogy miért kellene mindezzel várni, így üdvözlözi, hogy az Európai Bizottság közleményében javasolja a mikroszintre vonatkozó felügyelet teljes rendszerének azonnali előkészítését.

6.3.6.1 Az EGSZB szerint az érintett nemzeti hatóságok képviselőiből álló felügyeleti testületeket nehéz lesz irányítani, ha nem teszünk időben lépéseket a szükséges harmonizáció felé. A nemzeti felügyeleti hatóságokra vonatkozó rendelkezések jelentős különbségei alapján a határokon átnyúló tevékenységi körrel rendelkező intézetek felügyeletét a gyakorlatban részben a három hatóságnak kellene átvennie.

6.3.6.2 Az EGSZB teljes mértékben támogatja az Európai Tanácsnak az Európai Bizottsághoz intézett azon felkérését, hogy ez utóbbi tegyen konkrét javaslatokat arra vonatkozóan, hogy válsághelyzetekben miként tölthetne be a Pénzügyi Felügyelet Európai Rendszere erőteljes koordináló szerepet a felügyelet között, miközben teljes mértékben tiszteletben tartja a nemzeti hatóságoknak a pénzügyi stabilitás megőrzésével és a válságkezeléssel kapcsolatos felelősségét a potenciális költségvetési következményekkel összefüggésben, és teljes mértékben tiszteletben tartja a központi bankok felelősségét is, különösen a likviditás növelését célzó sürgősségi segítségnyújtás tekintetében.

7. A globális szint

7.1 A de Larosiére-csoport utal arra, hogy globális szinten is fontos a pénzügyi szektor szabályozása, a felügyelet és a válság leküzdése, valamint hogy ehhez keretre van szükség. A csoport támogatja a Bazel II. és a nemzetközi számviteli szabványok megerősítését, a hitelminősítő ügynökségek globális szabályozását, új vezetési struktúrák bevezetését a pénzügyi szektorban, valamint az IMF szerepének megerősítését. A cél annak a lehetőségnek a kizárása, hogy a pénzügyi szektor csekély szabályozottsága pénzügyi vállalatokat vonzzon. A világszerte tevékenykedő bankok számára a bankfelügyeleti testületek különösen fontosak.

7.2 Abból kell kiindulni, hogy nehéz világszintű változásokat elérni. Ugyanakkor a csoport számos javaslatával foglalkoztak már a G20-ak londoni csúcán. Az 1999-ben alapított Financial Stability Forum „Financial Stability Board” néven alakult újjá, és kiterjesztette tagságát valamennyi G20-országra, Spanyolországra és az Európai Bizottságra, szélesebb lett felelősségi

köre és szorosabb a kapcsolata az IMF-fel. Ezek a változások teljes mértékben összhangban vannak a de Larosiére-csoport ajánlásaival. Az eddigi fórum nem volt képes arra, hogy korán figyelmeztessen a pénzügyi rendszer kockázataira a jelenlegi válság keretében. Az EGSZB reméli, hogy ez a szervezet a változások során nagyobb betekintést enged tevékenységébe, és több forrással, tudással és jogosultsággal rendelkezik majd. Továbbá kiemelendő, hogy a londoni elhatározások nagy része még megvalósításra vár.

7.3 A pénzügyi piacokról folyó vitában használatos a „stresszteszt” kifejezés, amely annak szimulálását jelenti, hogy egy adott ország bankrendszere hogyan kezel egy esetleges pénzügyi válsághelyzetet. A jelenlegi pénzügyi válság tükrében könnyen belátható, hogy milyen fontosak lehetnek az ilyen tesztek. Ugyanakkor azonban felvetődik annak a kérdése, hogy az eredményeket mennyiben hozzák nyilvánosságra. Amennyiben az IMF végrehajt egy ilyen tesztet és közzéteszi, hogy egy ország bankrendszere adott esetben nem állna ki egy válságot, akkor a válság valóban bekövetkezhet. Ennek ellenére az ilyen tesztek a lehető legnagyobb nyitottsággal kellene megvalósítani, az egyes tagállami pénzügyi rendszerek megfigyelésére szolgáló fontos segédeszközzé válhatnak.

7.4 Londonban azt a javaslatot is figyelembe vették, hogy az IMF több forrást kapjon arra, hogy az égető problémákkal rendelkező országokat segítse. Azt EGSZB üdvözlöi ezt, ugyanakkor fenntartásokkal fogadja az IMF követeléseit, amelyek az európai szociális modell lényeges szociális tényezőit és fontos részeit is megkérdőjelezzik. Végső soron ezért is fontos, hogy az EU egységesen lépjen fel az IMF-ben.

Kelt Brüsszelben, 2009. szeptember 30..

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Mario SEPI

Függelék

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították (az Eljárási Szabályzat 54. cikkének (3) bekezdése).

1.2. pont

A pont egy része törlendő.

„A válság legfontosabb oka a túlzottan is bőséges likviditás volt, amely a de Larosière-csoport szerint részben a világgazdasági egyenlőtlenségekből adódott, amely pedig legnyilvánvalóbban az USA–Kína viszonylatban mutatkozik meg. Az EGSZB szerint egy másik lehetséges magyarázat, hogy a jövedelmekre a munka helyett sokkal inkább a tőkéből tettek szert. Fokozódott a jövedelmek elosztásában jelentkező egyenlőtlenség. A legmódosabbak megnövekedett vagyona befektetési lehetőségeket keresett. Amikor a befektetési lehetőségek dologi vagyonelemekben kifejezve nem nőttek ugyanolyan mértékben, az értékpapírok árai felfelé kúsztak. A de Larosière-csoport jelentése alaposan bemutatja a »pénzügyi buborékot«, a jövőbeli politikai döntéshozatal azonban alaposabb elemzést követelne.»

Indokolás

Ahogy az előadó a vélemény más pontjaiban is említi, és ahogy az a de Larosière-csoport jelentésével is egybevág, a válság több okra vezethető vissza, arra viszont nincs semmi bizonyíték, hogy ezek egyike a jövedelmek elosztásában beállt változás lenne. A válság okairól készült tanulmányok egyike sem említi ezt.

A szavazás eredménye:

Mellette: 68 Ellene: 121 Tartózkodott: 15

1.3.3. pont

A második mondatból törlendő az »és néha az adókat is« rész.

„A »mérlegen kívüli tételekkel« és a »céltársaságokkal (SPV)« eddig sok visszaélés történt. A kockázatos vagyonelemeket eltávolították a bankok saját mérlegéből, hogy megkerüljék a tőkekövetelményeket és néha az adókat is. Az EGSZB ennek alapján szigorúbb szabályokat tart szükségesnek.»

Indokolás

Ahogy az előadó helyesen megjegyzi, a mérlegen kívüli tételek legfőbb célja az, hogy ne a saját forrásokat használják. Nincs rá semmi bizonyíték, hogy adómegkerülésre használnák ezeket, ami egyébként is nehéz lenne, még akkor is, ha mérlegen kívüli tételekről van szó.

A szavazás eredménye:

Mellette: 65 Ellene: 125 Tartózkodott: 12

1.4.4. pont

A pont törlendő.

„Nem szabad, hogy csak bankárok üljenek ezekben az új szervezetek a vezetőtestületeiben. Szakszervezeteknek, a banki szolgáltatások felhasználóinak és a civil társadalom képviselőjének az EGSZB-nek is helyet kellene kapnia ezekben a testületekben.»

Indokolás

A vezetőtestületekben nem csupán a bankok, hanem a monetáris hatóságok képviselői is jelen vannak. Egyéb új tagok jelenléte sem indokolt, mivel ezek csak megnehezítenék az új szervezetek működését. A de Larosière-jelentés 12. pontja egyértelműen leírja, hogy a függetlenség és a szakmaiság szempontjából milyennek kell lenniük az új szervezet vezetőtestületeinek.

A szavazás eredménye:

Mellette: 60 Ellene: 132 Tartózkodott: 8